

PM Rotel IX (Dnr KS 2020/679)

Förslag gällande förbud mot användning av växtskyddsmedel inom vissa områden och miljöskaktionsavgift för överträdelse av förbuden

Remiss från Miljödepartementet

Remisstid den 26 juni 2020

Borgarrådsberedningen föreslår att kommunstyrelsen beslutar följande.
Remissen besvaras med hänvisning till vad som sägs i stadens promemoria.

Föredragande borgarrådet Katarina Luhr anför följande.

Ärendet

Miljödepartementet lämnar i en departementspromemoria förslag på ändringar som innebär att all användning av växtskyddsmedel förbjuds på tomtmark, inom koloniträdgårdsområden, i växthus som inte används yrkesmässigt samt på krukväxter i hemmiljö.

Den nu gällande tillståndsplikten för yrkesmässig användning av växtskyddsmedel föreslås tas bort på gårdar till skolor och förskolor, på lekplatser som allmänheten har tillträde till, på tomtmark för flerfamiljshus samt i parker och trädgårdar och liknande dit allmänheten har tillträde. Istället föreslås ett förbud införas mot all användning av växtskyddsmedel inom dessa områden.

Vid överträdelse av de föreslagna användningsförbuden föreslås miljöskaktionsavgifter införas.

Vidare föreslås Kemikalieinspektionen bemyndigas att föreskriva om undantag från förbuden för verksamma ämnen i växtskyddsmedel som bedöms innebära en begränsad risk för människors hälsa och miljön. Naturvårdsverket och Jordbruksverket bemyndigas att meddela föreskrifter om undantag från förbuden för användning som behövs för att förhindra spridning av invasiva främmande arter respektive för att förhindra introduktion, etablering och spridning av växtskadegörare. Staten bemyndigas även att meddela föreskrifter om undantag som behövs för bevarandet av kulturväxter. Kommunerna bemyndigas att i enskilda fall ge dispens från förbuden.

Förändringarna som kommer av förslag bedöms kunna inrymmas inom ramen för den tillsynsverksamhet som kommuner idag bedriver och därmed inte medföra någon kostnadsökning. Förslaget i sin helhet går att ta del av på [regeringens hemsida](#).

Bestämmelserna föreslås träda i kraft den 1 januari 2021.

Miljödepartementet har remitterat promemorian till bland annat Stockholms stad för yttrande.

Beredning

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret, kyrkogårdsnämnden, miljö- och hälsoskyddsnämnden, trafiknämnden, Rinkeby-Kista stadsdelsnämnd, Skärholmens stadsdelsnämnd, Älvsjö stadsdelsnämnd och Stockholms Stadshus AB.

På grund av den korta remisstiden har kyrkogårdsförvaltningen, miljöförvaltningen och trafikkontoret besvarat remissen med kontorsyttranden.

Stockholms Stadshus AB har avstått från att svara på remissen. Rinkeby-Kista stadsdelsnämnd och Skärholmens stadsdelsnämnd har inte inkommit med svar.

Stadsledningskontoret ser överlag positivt på förslaget men anser att förslaget kan kompletteras med en konsekvensanalys för att tydliggöra att de föreslagna ändringarna kan genomföras inom ramen för kommuners befintliga tillsynsverksamhet.

Kyrkogårdsförvaltningen anser att förslaget är väl genomarbetat och motiverat och har inga synpunkter på föreslagna ändringar.

Miljöförvaltningen ser positivt på förslaget, i synnerhet då det innebär förbud av användningen av växtskyddsmedel inom områden där barn vistas. Förvaltningen bedömer att det behöver tas fram en omfattande vägledning för användarna och tillsynsmyndigheter, som är samordnad med övriga ansvariga myndigheter inom kemikalieområdet.

Trafikkontoret anser att förslaget är väl genomarbetat och motiverat och har inga synpunkter på föreslagna ändringar.

Älvsjö stadsdelsnämnd ser positivt på förslaget och anser att det undantag som kvarstår för användningen av växtskyddsmedel är viktigt för att kunna begränsa invasiva arters negativa effekter på den biologiska mångfalden i stadens parker och naturområden.

Mina synpunkter

Sedan flera år tillbaka bedriver Stockholm ett ambitiöst kemikaliearbete för att skapa en ren och hälsosam omgivning för sina invånare. I detta arbete har vi prioriterat att minska mängden skadliga kemikalier i barn och ungas närmiljö, då barn och unga som fortfarande utvecklas utgör en särskild känslig grupp.

Halterna av många miljögifter är dock förhöjda i Stockholm, både på grund av historiska utsläpp och utsläpp som sker i närtid. Skadliga ämnen hittas i både dagvattnet, avloppsvattnet och inomhusdamm. Det är därför av stor vikt att säkerställa att olika kemikalier som kan hota den biologiska mångfalden i vatten och på land inte används.

Därför välkomnar jag förslaget till förbud mot användning av växtskyddsmedel inom vissa områden och tillhörande förslag till miljöstraffavgifter vid överträdelse av förbuden. Det ligger helt i linje med Stockholms nyligen antagna Kemikalieplan som bland annat understryker vikten av att fortsätta arbetet med att skapa giftfria miljöer för barn och unga, och samtidigt även tar grepp om skadliga kemikalier i bygg- och anläggningsmaterial och just växtskyddsmedel.

Det är mycket positivt att det genom förslaget blir möjligt att adressera även den privata användningen av växtskyddsmedel och därmed ta krafttag kring en viktig källa till utsläpp av miljöfarliga ämnen.

Jag föreslår att borgarrådsberedningen föreslår att kommunstyrelsen beslutar följande.

Remissen besvaras med hänvisning till vad som sägs i stadens promemoria.

Stockholm den 17 juni 2020

KATARINA LUHR

Bilaga

Remissen- Promemoria Förslag gällande förbud mot användning av växtskyddsmedel inom vissa områden och miljöstraffavgift för överträdelse av förbuden

Borgarrådsberedningen tillstyrker föredragande borgarrådets förslag.

Remissammanställning

Ärendet

Miljödepartementet har remitterat en promemoria med förslag på ändringar som innebär att all användning av växtskyddsmedel förbjuds på tomtmark, inom koloniträdgårdsområden, i växthus som inte används yrkesmässigt samt på krukväxter i hemmiljö. Den nu gällande tillståndsplikten för yrkesmässig användning av växtskyddsmedel föreslås tas bort på gårdar till skolor och förskolor, på lekplatser som allmänheten har tillträde till, på tomtmark för flerfamiljshus samt i parker och trädgårdar och liknande dit allmänheten har tillträde. Istället föreslås ett förbud införas mot all användning av växtskyddsmedel inom dessa områden.

Vid överträdelse av de föreslagna användningsförbuden föreslås miljöstraffavgifter införas.

Vidare föreslås Kemikalieinspektionen bemyndigas att föreskriva om undantag från förbuden för verksamma ämnen i växtskyddsmedel som bedöms innebära en begränsad risk för människors hälsa och miljön. Naturvårdsverket och Jordbruksverket bemyndigas att meddela föreskrifter om undantag från förbuden för användning som behövs för att förhindra spridning av invasiva främmande arter respektive för att förhindra introduktion, etablering och spridning av växtskadegörare. Staten bemyndigas även att meddela föreskrifter om undantag som behövs för bevarandet av kulturväxter. Kommunerna bemyndigas att i enskilda fall ge dispens från förbuden.

Förändringarna som kommer av förslag bedöms kunna inrymmas inom ramen för den tillsynsverksamhet som kommuner idag bedriver och därmed inte medföra någon kostnadsökning.

Bestämmelserna föreslås träda i kraft den 1 januari 2021.

Beredning

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret, kyrkogårdsnämnden, miljö- och hälsoskyddsnämnden, trafiknämnden, Rinkeby-Kista stadsdelsnämnd, Skärholmens stadsdelsnämnd, Älvsjö stadsdelsnämnd och Stockholms Stadshus AB.

På grund av den korta remisstiden har kyrkogårdsförvaltningen, miljöförvaltningen, trafikkontoret och besvarat remissen med kontorsyttranden.

Stockholms Stadshus AB har avstått från att svara på remissen. Rinkeby-Kista stadsdelsnämnd och Skärholmens stadsdelsnämnd har inte inkommit med svar.

Stadsledningskontoret

Stadsledningskontorets tjänsteutlåtande daterat den 6 maj 2020 har i huvudsak följande lydelse.

Av kommunfullmäktiges budget 2020 framgår att gifterna i stockholmarnas vardag ska fasas ut med målet om ett giftfritt Stockholm 2030. Det handlar om åtgärder som fasar ut farliga kemiska ämnen i stadens verksamheter samt påverkan på andra aktörer att arbeta i samma riktning. Stadsledningskontoret ser positivt på att åtgärder vidtas för att minska riskerna i samband med den privata användningen av växtskyddsmedel. Stadsledningskontoret konstaterar att förändringar som kommer av förslaget inte bedöms medföra någon kostnadsökning

för staden. Förslaget kan dock kompletteras med en konsekvensanalys för att ytterligare tydliggöra att de föreslagna förändringarna kan genomföras inom ramen för kommuners befintliga tillsynsverksamhet.

Kyrkogårdsförvaltningen

Kyrkogårdsförvaltningens tjänsteutlåtande daterat den 15 maj 2020 har i huvudsak följande lydelse.

Stockholms stads kyrkogårdsförvaltning förvaltar stadens 11 begravningsplatser till en sammanlagd areal av 235 hektar. Begravningsplatserna har höga kultur- och naturvärden och ska vara välskötta och miljömässigt hållbara.

Begravningsverksamheten präglas av hög medvetenhet kring aspekter som kan påverka miljön och det pågår ett strukturerat miljöarbete avseende utsläpp, resursförbrukning och vård- och utveckling av biologiska värden.

Kyrkogårdsförvaltningen anser att "Förslag gällande förbud mot användning av växtskyddsmedel inom vissa områden och miljöstraffavgift för överträdelse av förbuden" är väl genomarbetad och motiverad. Förvaltningen har inga synpunkter på ändringar.

Miljöförvaltningen

Miljöförvaltningens tjänsteutlåtande daterat den 18 maj 2020 har i huvudsak följande lydelse.

Förvaltningen har inget emot att begränsningarna av användning av växtskyddsmedel utvidgas. Förslaget är bra utifrån att man förbjuder användning inom områden där barn vistas. Det är också bra att få ned den privata användningen för att minska spridningen av växtskyddsmedel till miljön. Förvaltningen bedömer att det behöver tas fram en omfattande vägledning för användarna, både privata och yrkesmässiga, och för tillsynsmyndigheter. Vägledningen behöver vara samlad och samordnad mellan Kemikalieinspektionen, Naturvårdsverket och Statens Jordbruksverk eftersom det är många undantag kopplade till det föreslagna förbudet. Vägledningen behöver också innehålla förtydligande av vilka "särskilda skäl" som kommunerna kan ge dispens för och den bör komma direkt i samband med ikraftträdandet.

Trafikkontoret

Trafikkontorets tjänsteutlåtande daterat den 18 maj 2020 har i huvudsak följande lydelse.

Trafikkontoret ansvarar bland annat för skötsel av stads- och gatumiljö samt vissa parker: Kungsträdgården, Berzelii park, Norra Bantorget, Strömparterren, Årstafältet och Järva friområde. Skötsel av stadens samtliga träd på gatumark. Almsjukesprojektet. Bekämpning av jätteloka i samtliga parker och gator. Trafikkontoret har tidigare använt glyfosat i bekämpningen av jätteloka men utför i dag endast mekanisk bekämpning. Trafikkontoret anser att "Förslag gällande förbud mot användning av växtskyddsmedel inom vissa områden och miljöstraffavgift för överträdelse av förbuden" är väl genomarbetad och motiverad och har inga synpunkter på ändringar.

Älvsjö stadsdelsförvaltning

Älvsjö stadsdelsnämnd beslutade den 27 maj 2020 att anmäla förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen.

Älvsjö stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 8 maj 2020 har i huvudsak följande lydelse.

Förvaltningen anser att det är positivt att användningen av växtskyddsmedel begränsas i större utsträckning än idag, vilket ligger i linje med målen om ökad biologisk mångfald och giftfri miljö i Stockholms stads miljöprogram. De delar av förslaget som berör stadsdelsnämnden gäller skötsel av parker och lekplatser, samt koloniträdgårdsföreningar. Inom parkskötseln förekommer inte någon användning av växtskyddsmedel, vilket också är reglerat i avtalet med entreprenören för parkdrift. All ogräsbekämpning sker mekaniskt. Även inom den koloniträdgård som finns i stadsdelen gäller regeln att växtskyddsmedel inte får användas. Enda undantaget gällande användning av växtskyddsmedel inom Stockholms parkskötsel är bekämpning av invasiva arter såsom björnloka och parkslide. Detta sköts dock inte av stadsdelsförvaltningen utan av trafikkontoret, även på parkmark. Enligt förslaget kommer sådana undantag även fortsättningsvis att vara möjliga. Förvaltningen anser att det är viktigt för att de invasiva arterna annars skulle kunna få stor negativ effekt på den biologiska mångfalden i stadens parker och naturområden.